

Wyniki uzyskane przez gospodarstwa rolne uczestniczące w systemie Polski FADN w woj. dolnośląskim w latach 2013 i 2014

Gospodarstwa rolne uczestniczące w systemie Polski FADN klasyfikowane są według dwóch cech:

- wielkości ekonomicznej
- typu rolniczego

Wielkość ekonomiczna jest sumą standardowych produkcji (SO) wszystkich działalności rolniczych występujących w gospodarstwie (produkcja roślinna, produkcja zwierzęca).

Typ rolniczy gospodarstwa rolnego jest określany na podstawie udziału poszczególnych działalności w tworzeniu całkowitej produkcji SO w gospodarstwie. Typ rolniczy gospodarstwa odzwierciedla jego system produkcji.

Celem analizy jest porównanie gospodarstw wg typów rolniczych.

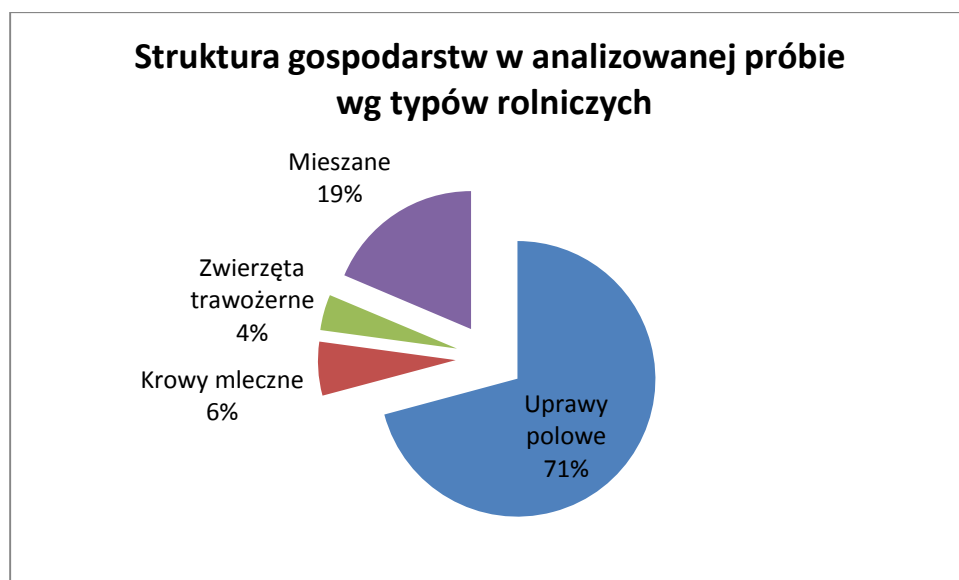
Analizowana próba obejmuje 569 gospodarstw prowadzących nieprzerwanie rachunkowość zgodnie z systemem Polski FADN na terenie woj. dolnośląskiego w latach 2013 i 2014 , w następujących typach rolniczych:

Uprawy polowe- specjalizujące się w uprawie zbóż, roślin oleistych , przemysłowych i innych roślin w uprawie polowej,

Krowy mleczne – specjalizujące się w chowie bydła mlecznego,

Zwierzęta trawożerne – specjalizujące się w chowie bydła rzeźnego , mlecznego i rzeźnego oraz w chowie owiec i kóz,

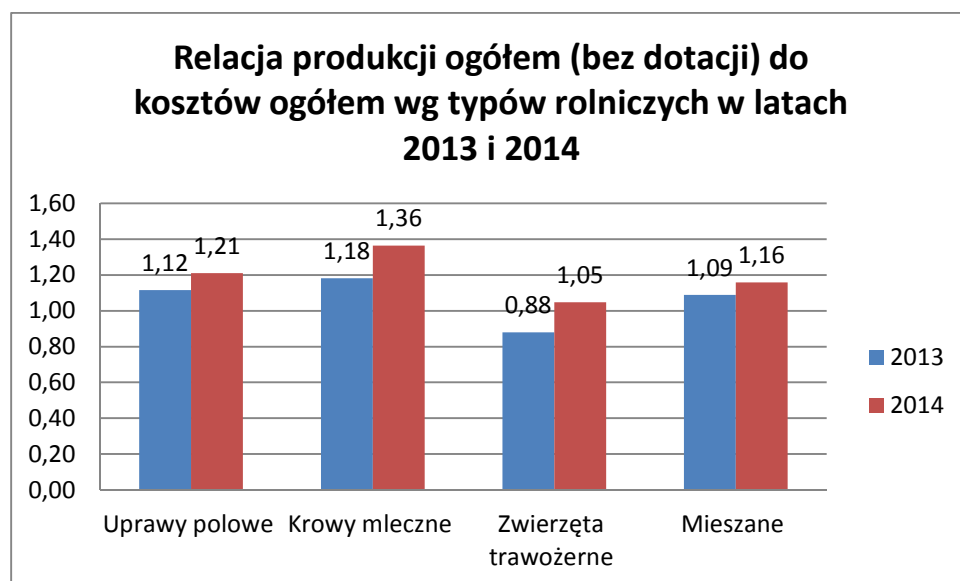
Mieszane –różne uprawy i zwierzęta.

Informacje ogólne

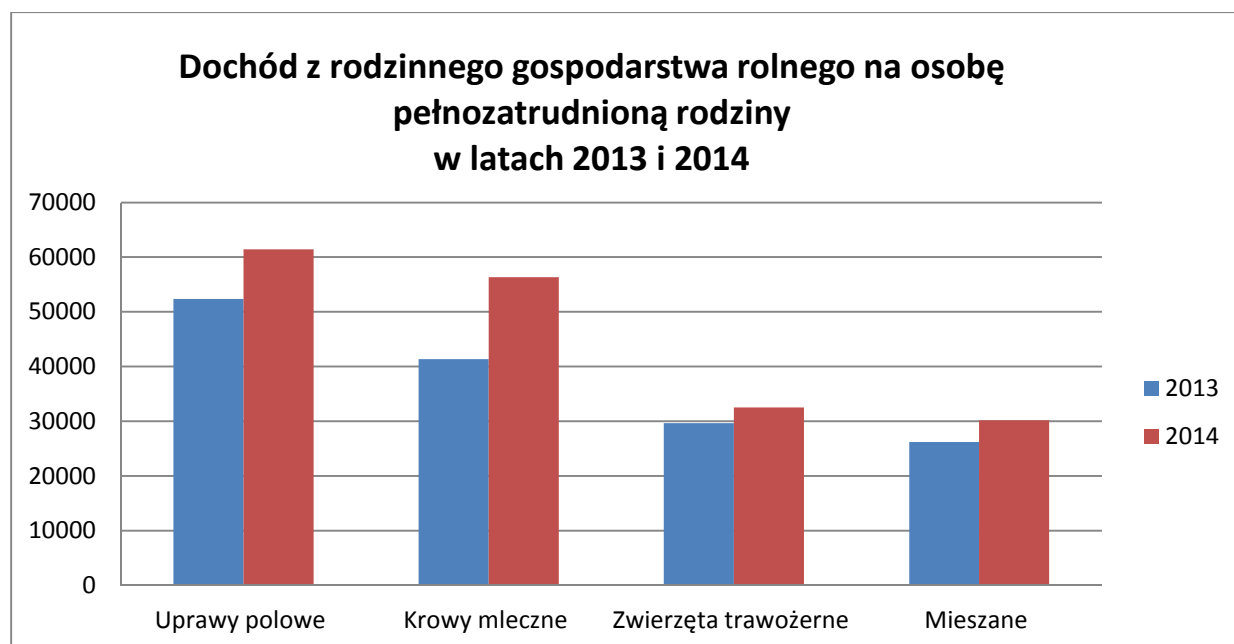
Zmienna FADN	j.m	Uprawy polowe		Krowy mleczne		Zwierzęta trawożerne		Mieszane	
		2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Liczba gospodarstw	szt.	403		36		24		106	
Nakłady pracy ogółem	AWU	1,77	1,74	2,12	2,14	1,85	1,87	2,02	1,99
Powierzchnia użytków rolnych	ha	62,12	63,87	42,14	42,91	43,32	47,45	34,17	34,28
w tym grunty dzierżawione	ha	23,64	23,60	12,60	13,14	12,47	16,11	11,71	11,50
Produkcja ogółem	zł	249 385	269 630	227 880	277 055	73 328	81 808	139 452	146 357
Koszty ogółem	zł	223 614	222 895	192 778	203 015	83 271	78 099	128 136	126 299
w tym koszty bezpośrednie	zł	113 035	110 026	84 841	92 875	24 852	22 275	63 702	60 618
Dopłaty do działalności operacyjnej	zł	68 160	60 030	50 747	42 829	64 709	56 446	41 216	38 654
Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego	zł	92 404	106 992	87 458	120 292	54 818	60 750	52 833	60 118
Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną rodziny	zł	52 350	61 460	41 340	56 313	29 645	32 501	26 183	30 183

Źródło-FADN, 2014r-dane wstępne

Najniższą efektywnością produkcji w analizowanej grupie gospodarstw w woj. dolnośląskim wykazały się gospodarstwa w typie „zwierzęta trawożerne” (w 2013 roku koszty ogółem były wyższe od uzyskanej produkcji). Zdecydowanie najwyższą opłacalność produkcji miały w 2013 i 2014 r. gospodarstwa w typie „krowy mleczne”.

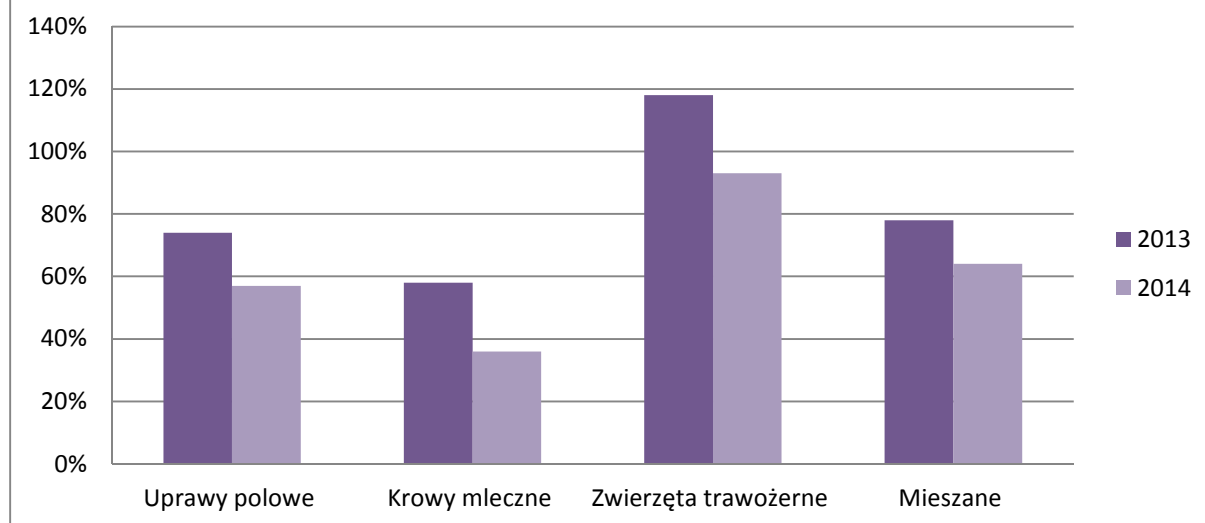
Porównując natomiast opłacalność produkcji w latach 2013 i 2014 należy stwierdzić, że w 2014 roku była wyższa we wszystkich typach gospodarstw.

We wszystkich typach gospodarstw dochód w przeliczeniu na osobę pełnozatrudnioną był w 2014 roku wyższy aniżeli w roku 2013. Najwyższy dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną rodziny osiągnęły gospodarstwa wyspecjalizowane **w uprawach polowych**. Dochód w tej grupie gospodarstw był o ok. 17 % wyższy w roku 2014 w porównaniu do 2013. Na drugim miejscu znalazły się gospodarstwa w typie „krowy mleczne”. W gospodarstwach mlecznych wzrost dochodu był bezpośrednio związany ze znacznym (prawie 20%) wzrostem wartości produkcji, przy umiarkowanym(8%) wzroście kosztów bezpośrednich. W pozostałych typach gospodarstw w porównaniu z rokiem 2013 wystąpił niewielki wzrost wartości produkcji (od2-5%) co przy równoczesnym zmniejszeniu kosztów (o 5 do 12%) wpłynęło na poprawę efektu ekonomicznego.

W 2014 roku gospodarstwa w typie „uprawy polowe” osiągnęły o 10% wyższy dochód na osobę pełnozatrudnioną aniżeli gospodarstwa z krowami mlecznymi i prawie dwukrotnie wyższy aniżeli gospodarstwa w typie „mieszanym” i w typie „zwierzęta trawożerne”

Udział dopłat do działalności operacyjnej w dochodzie z rodzinnego gospodarstwa rolnego w latach 2013 i 2014

Dopłaty do działalności operacyjnej zawierają wszystkie dopłaty do produkcji roślinnej i zwierzęcej (JPO, UPO, dopłaty rolnośrodowiskowe i inne), za wyjątkiem dopłat do inwestycji. Dopłaty przyczyniają się do wzrostu dochodów rolniczych, nie wynikającego z poprawy efektywności produkcji.

Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego (kategoria FADN) jest nadwyżką ekonomiczną pozostałą na opłacenie nakładów pracy rolnika i zaangażowanego własnego kapitału w działalności operacyjnej oraz stanowi opłatę za ryzyko podejmowane przez prowadzącego gospodarstwo rolne.

Najwyższą relację dopłat do działalności operacyjnej do dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego odnotowano w gospodarstwach nastawionych na chów zwierząt trawożernych. Uzyskany dochód był uwarunkowany mechanizmami pozarynkowymi a nie jego działalnością operacyjną realizowaną wg reguł rynkowych.

W tych gospodarstwach dochód w 2013 w całości pochodził z dopłat do działalności operacyjnej, a nawet część dopłat została wykorzystana na pokrycie kosztów produkcji. W pozostałych trzech typach gospodarstw dopłaty stanowiły od 36% do 78 % dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego. Jest to sytuacja znacznie korzystniejsza w porównaniu z gospodarstwami specjalizującymi się w typie „zwierząt trawożernych”.

Dopłaty do działalności operacyjnej, w tym szczególnie dopłaty obszarowe, w okresie analizowanych dwóch lat, ustabilizowały dochody rolników i miały znaczący wpływ na sytuację ekonomiczną tych gospodarstw.

Teresa Wawrzak

Opracowano na podstawie danych FADN- IERiGŻ-PIB w Warszawie